

ארץ החופש — המדוכאת בכוח גס, ללא רחם, כל התמרדות של ממש של השחורים, בו פורצים לשרידי הפאנתרים השחורים, פותחים באש ללא הבחנה — כדרכם של הבריטים במלחמתם בלח"י. (וכנגד זה: ארץ בה ניגשים צעירים אל שוטרים, שולפים אקדח והורגים אותם באמצע הרחוב, ללא אזהרה, כדרכו של לח"י בחיילים הבריטיים). ארץ הדמוקרטיה — שבה אין אף לאחת מן התנועות החדשות, המבטאות של מליוני בני הדור הצעיר, אפשרות כלשהי להגיע לציג במוסד ממלכתי כלשהו. (חלומם של אנשי מפא"י, הרוצים לשנות את השיטה האצלנו!)

ארץ השלום — המנהלת מלחמה אכזרית, חסרת כל תכלית ותוחלת, כדי לקיים מישטר דיקטטורי מבחיל בסיגיון, תוך כדי ביצוע פשעי-מלחמה מחרידים, המתוארים בפרטרי פרטים בעיתונות. ארץ הסובלנות והפולוראליזם — שבה חיה כל עדה בגטו סגור משלה, אכולת פחד ושינאה לשאר העדות.

כל נוער שונא את הכוזב. תינוק בן יומו יודע להבחין בנומה מזויפת בקול אמא. באמריקה מורד דור שלם ככזבים שבהם פוטם מילדות.

גנרל דיין וגנרל קי

יש נוער זה עוסק בז'וזמית בכמה וכמה "תנועות-שיחורור" — המתמוזגות איכשהו למהפכה אחת.

יש תנועות-השיחורור של הכושפים. המילים "שתיון וכיוצא" שהלחיבו דור שלם, הפכו מילים גסות. הן היו שקר. עכשיו אוהדים הכל את הפאנתרים השחורים, הדומים לכיך ללח"י — מפלגה לחמת, מזוינת, הרוצה בהיחוררה של אומה שתורה נבדלת.

איש אינו יודע איך ניתן להגשים זאת. אבל הכל מודים ששוב אין לשחורים כל תקנה להשיג משהו ללא מרד. מעשיה-טרור שלהם נראים כמלחמת-מגן מובהקת, מול אלימות המשטרה הגזענית.

יש תנועות-השיחורור של הנשים — "וימאנס ליב" (קיצור של וימאנס ליבריזשן, שיחורור הנשים).

מרחוק נגד מעוררת צחק. רואים את ההגזמות, את ההפגנות נגד הירחון פליבו הדיבורים נגד הפיכת האשה ל"אובייקט של מין". אך מקרוב ניכר שזוהי תנועה רצינית, שעוד יש צורך לדבר עליה. תהיה לה השפעה רבה על דורנו.

יש, כמובן, תנועות-השלום נגד המלחמה בוויאטנאם, תנועה מוסרית עמוקה, הרואה במלחמה הרפתקה אימפריאליסטית, מושהתת ורצח הנית.

אין כל אמת בטענה כי נוער זה הוא אנטי-ישראלי, או חליה אנטי-שמית. יש קבוצות קטנות המכרות קנאות מלאנית דוקטרינרית, בנוסח מאורטורקציה, שהסכו את הפיזיאון להיאט-קונג חדש, ואת גנרל דיין לכפילו של גנרל קי. אבל זוהי תופעת שוליים, המועלית על נס על-ידי אירגונים יהודיים ימניים, המתפרנסים מוריעת בהלה. נכון לומר שהרוב הגדול של הסטודנטים האמריקאיים, וביניהם לא מעט יהודים, נבוכים לגבי ישראל. הם רואים כי היאקפיה השחורה ביותר בארצות-הברית בישראל בהתלהבות. שאיש-זעזעו כמו ג'וסף אלטום — האחראי במאמרי-ההסתה שלו למות רבבות אנשים בתיאטראם — הפך לדובר הקולני ביותר של ממשל ירושלים. הם רואים שניכסו מתחנף לישראל ומספק לה נשק. הם קוראים בעיתונותם את הנאומים הצורמניים של העסקנים בירושלים, הנשמעים בחו"ל עוד הרבה יותר גרועים מאשר בבית. הם נוחשים אהדה גוברת והולכת לפלסטינים, הסובלים והנוכאים, הקורבנות.

רק הסכרה ישראלית ממומטמת — כמעט פושעת בטימומה — יכולה להפוך סנטימנטים טבעיים אלה לשינאת-ישראל.

אחריות נוראה רובצת על אנשי השגרירות, והאירגונים היהודיים הצייתניים המופעלים על-ידם, לכריית תהום בין ישראל ובין נוער זה, שימשול מחר בארצות-הברית (ולוא רק בכוח התהליך הביולוגי הפשוט).

בטיחו לי כי לאורך כל הדרך אתקל בהפרעה מאורגנת, ומן הסתם אלימה, מצד הקנאים משני הקצות: אנשי אל-פתח ואוהדיהם, והציונים הקיצוניים מסוג "ליגת ההגנה היהודית", שהפכה פלוגת-סער אלימה.

זה לא קרה אף באחת מ19 המיכללות.

בעיני מארחי סיורי, "אגודת התפייסות" (מיסוסם של הקהיירקים), היה זה גם מן השכינים.

שבוע לפני שהופעתי במיכללת קולומביה הסוערת, בצפון העיר ניו-יורק, אירע שם קרב שהושקע. דויד פרחי, סרופוסור צעיר מירושלים המפרסם את עצמו כ"יועץ המושל הצבאי בגדה המערבית", עמד לנאום. אירגון הסטודנטים השמאלני, סד"ם (סטודנטים למען חברה דמוקרטית), הציב משמרות-מחאה שקטות נגד מי שרואה לו כנציג הכיבוש הישראלי.

אנשי "ליגת ההגנה היהודית", מזוינים בשרשרות-ברזל, התנפלו על המשמרות והסתתרו בקרב דמים.

כשהופעתי באותו מקום, שרר שקט. באולם נכחו פלסטינים, כמה מאנשי "ליגת-ההגנה", קבוצה גדולה של ישראלים. היו שאלות ענייניות, לאי-פרובוקטיביות, משני הקצוות. שקט.

האווירה האלימה ביותר שררה בהרצאתי באוניברסיטת ניו-יורק, בדרום העיר. אך לא קשר שטרטורו כקול רם בעת ההרצאה. כמה פעמים פרצו שוטרים לאולם בעת דברי, מיוחדת: שהודפסה על-ידי אל-פתח לקראת ביקורי, לשם ססילת הצעותינו. הציונים הקיצוניים הפרופוסור שהציג אותי.

לעומת זאת התנהגו שליחיה-הפיראיון, הישראלים, הערבים (ביניהם ראשד חוסיין, המשורר הגולה מכפר מוסמום במשולש), אנשי השמאל ושאר הסטודנטים בשקט, והתנהלו ויכוח נוקב בו הועלו גם טענות אל-פתח וארץ-ישראל השלמה.

הרצאתי במקום מועדל-פורענות זה, כמו בשאר המקומות, התרחקה מכל נימה ריגשית. בשליש הראשון ניתחתי ופסלתי את התעמולה האדוקה של שני הצדדים, וביקשתי להינתק מן הסימנות ולברוק את הדברים באופן אובייקטיבי. בשליש השני ניתחתי את התהליך שהביא ליצירת שתי אומות נפרדות בארץ. בשליש השלישי הצגתי את האפשרויות הממשיות הקיימות (רצח עם אחד על-ידי השני, השתלטות עם אחד על השני, מדינה על-לאומית או דו-לאומית). אחרי שהוכחתי שאינן אפשריות, ביססתי את האפשרות הממשית היחידה: הכרה הדדית של האומה הישראלית והפלסטינית, ודריקים בשתי מדינות לאומיות הקשורות זו בזו.

היו תמיד שאלות רבות, רובן לעניין. אוהדי אל-פתח התכוננו לכך בעזרת חוברת מיוחדת, שהודסה על-ידי אל-פתח לקראת ביקורי, לשם ססילת הצעותינו. הציונים הקיצוניים היו מצויידים בכל הטענות השגורות, שקיבלו בנכר צלל גלותי עוד יותר. אך החיכוך היה תמיד שקט.

את המחמאה הגדולה ביותר אמר איש, "ליגת ההגנה היהודית" למארחי, כשעזב את האולם לפני הסוף, כשעל פניו הבעת-יפנים מבורחת: "באתי להפריע. אבל איך אפשר להתנגד לזה?"

זמרים

ייצוא מזמר

ליפאן

כנראה ששהייה בארצות-הברית בכל זאת מלמדת משהו. כך, לפחות, מסתבר מן ה"עובדה" שלושה מן "התושבים החוזרים" של ישראל, אשר שהו מעבר לאוקינוס מר ספר שנים, עומדים לצאת בקרוב כדי ל"ייצג את המדינה בפסטיבל בינלאומי, הפעם ביפאן.

השלושה הם צמד הזמרים חדווה ודוד, והמלחין דוד קריבושי, חדווה ודוד, אחד ה"צמדים המוסיקליים המוצלחים ביותר ש"קמו בארץ בעקבות העוסרים, והצליחו ל"חזיק מעמד זמן רב, הרבה יותר מכפי שניבאו להם פעם. יצאו לראשונה לארצות-הברית עם יהונתן כרמון באחת מתוכניותיה, ומאז שהו שם תופפות ארוכות מאד. ל"אחרונה שבו השניים לארץ, החלו לעבוד על רפרטואר ישראלי חדש והקליטו בין היתר פיומן שנכתב ועובד על-ידי ג'וז קריבושי. שם הפיומן: "אני חולם על נעמי", וכפי שידוע כבר לכל, זהו "אחד השירים המושמעים ביותר היום ברדיו, כאן שר עורכי התוכניות מתפעלים בליוו ג'ם מן הביצוע וגם מן העיבוד-הבלתי-שגרתי.

תיאטרון

חן, מת

ומבולבל

הצגה הגדולה ביותר שיכלה לקרות ל"נאון, ולוא הגדול ביותר, היא לגלות שהוא באון. מאותו רגע והלאה אין עוד מעצורים ואין עוד קנה-מידה. מאחר ו"הוא באון מותר לו הכל, ומי שאינו מבין, הוא עצמו אשם בכך. איש אינו מספק עוד בעובדה שנסים אלונים הוא איש-התיאטרון המוחנן ביותר בארץ. הדבר הוכח כבר פעמים רבות בעבר, ואזלת היד של הקונקרונציה יד-עה היטב. עם זאת, מוגזם יהיה לומר שכל מה שיעלה בכתוב או יציג על בר"מה, יהפוך אוטומטית ליצירת מופת. ו"כאשר אין איש מעז להעיר על דבר (אולי משום שהוא באון) קורה מה שקורה בנפוליאון חי או מת.

הסיפור הוא על רוצח שיוצא לצוד את נפוליאון ומגלה נפוליאונים על כל צעד ועל, הורג את כולם ואינו גומר ל"עולם, עד אשר מסתבר לו כי הוא עצ"מו נפוליאון. סיפור זה אפשר להבין ולפרש. אולם זה פשוט ומונן מדי. סיו"ליו של הרוצח הופכים למסע הרפתקאות עםשדים ורוחות, תערובת של ברכט עם

גליה שי ב"נפוליאון חי או מת" גם היא נפוליאון

קריבושי עצמו, שהה בארצות-הברית שני תיים, למד והשתלם בחוף המערבי וחזר אר"צה לפני כחצי שנה. מאז הוא עמוס עבר"שיות המלווה את "הנבחרת" של פשגל, הן כמעבד ומלחין לזמרים אחרים, והן כספק לא מבוטל של פרסומות רדיו. שיתוף ה"פעולה בינו לבין חדווה ודוד נשא פירות בלתי צפויים ממש ב"אני חולם על נעמי" ועתה עומדים השלושה להמריא יחד ליפאן, שם הומונו ע"י חברת "יאמאה", אחד מ"יצרני כלי הנגינה הגדולים בעולם, לפסטי"בל הראשון שהם מארגנים שם.

בדרך ליפאן, מתכוונים חדווה ודוד ל"סידרת הופעות באירופה, ואילו דוד קרי"בושי יצטרך גם הוא לעבוד לפני שיבלה. הוא יוצא קודם ללונדון, שם יכתוב ועבד יחד עם נתום היימן את המוסיקה לסרט של אורי זוהר, "התרנגול". השניים אף יק"ליטו את הפסיקול בלונדון.

בידור

הגשש

מגשש באמריקה

כבכל סוף תוכנית, גם השנה יוצאים ה"גששים החיורים להתאזור בחוף-לארץ. ל"אתר מירון של מי יודע כמה מאות הצ"גות (אצלם הפסיקו לספור), עם קנטטה לשווארמה ובלוי קנטטה, במסגרת "הנבחרת" וה"בכשתן", הופיעו הגששים כל כך הר"בה בזמן האחרון, שהטילו מגיע להם ב"החלט. ואמנם, בקרוב ייצאו לדרך, כשהפעם מועדות פניהם לארצות-הברית ולמכסיקו.

סוריאליזם עם סמוגים וליצנים, ועם הר"בה מאד שדים ורוחות.

נסים אלונים מפור בין הדמויות הברקות לשוניות, בהן הוא מפורסם (מטבע'לשון חדשה לשימוש: "לרמור", מלשון "רמזור"). כל שיחה וכל דיאלוג, כשלעצמו, כתוב הר"טב, הרעיונות המבריקים נשפכים בשפע, והשפע גדול ומבולבל כל-כך, עד שהגופה אינו מבין עוד מה רוצים ממנו. יאמר: "זאת אמנות מודרנית", ומי יעז היום ל"טעון את ההיפך? אבל אם כך הדבר, נר"אה שהיא עשויה רק עבור אנשים מודר"ניים מאד, ולא לפשוטי-העם.

שדרש שעות לפני לעומת נסים אלר"ני, המחזאי המעיף את הקהל בשלוש שעות ארוכות ומסובכות, נסים אלונים הבמאי מק"סים את העין בתנועה שעל הבימה; משיג משחקנים ישראלים (השתעות נעימות: גליה ישי, שולה חן, דובי גל, יוסי פולק) הופ"עה הומוגנית, ומעמיד הצגה מושלמת על כל פרטיה, כמה לא הוצגה בארץ זה זמן רב.

אף כי הטקסטים האחרונים נמסרו ל"שחקנים שלוש שעות בלבד לפני ההצגה, לא היסט אף אחד מהם, ונזמה היה כא"ל נסים אלונים עצמו מדבר מכמה גרונות בעת ובעונה אחת.

התאורה ראויה לפרס אוסקר. התפאור"רה המוסיקה שימושיים ומשמשים את ה"מטרה עד הסוף. בקיצור, כל האבזורים נמצאים במקום, כולם פועלים כתקנם, ומחכים רק לנסים אלונים שיתקן את המחזה. ומי שמכיר אותו, יודע בוודאי שהוא מסוגל גם לכך.